

Міністерство освіти і науки України
Харківський обліково-економічний технікум-інтернат
ім. Ф.Г. Ананченка

**ПРОГРАМА
РОЗВИТКУ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ
ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ХАРКІВСЬКОМУ ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНОМУ
ТЕХНІКУМІ-ІНТЕРНАТІ ІМ. Ф.Г. АНАНЧЕНКА**

Розглянуто і схвалено
на засіданні Методичної
ради технікуму
Протокол № 5 від 23 квітня 2015р.

Харків-2015

ЗМІСТ

	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
Розділ 1.	ЗАХОДИ, СПРЯМОВАНІ НА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ	5
	1.1. Запровадження орієнтованих на студента навчальних планів підготовки за ОКР «молодший спеціаліст»	5
	1.2. Підвищення якості методичного забезпечення навчальних дисциплін	7
	1.3. Посилення практичної підготовки студентів	8
Розділ 2.	ЗАХОДИ, СПРЯМОВАНІ НА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ВМОТИВОВАНОСТІ ДО РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ	9
	2.1. Процедури відбору та призначення на посаду педагогічних працівників	9
	2.2. Заходи, спрямовані на вдосконалення фахової майстерності педагогічних працівників	11
Розділ 3.	ЗАХОДИ, СПРЯМОВАНІ НА ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ І ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ОБ'ЄКТИВНОСТІ ОЦІНЮВАННЯ	12
	3.1. Заходи, спрямовані на вдосконалення процесів викладання і навчання	12
	3.2. Заходи, спрямовані на підвищення рівня об'єктивності оцінювання	13
	3.3. Заходи, спрямовані на забезпечення об'єктивності при присвоєнні кваліфікації	15
Розділ 4.	ПОЛІТИКА ТЕХНІКУМУ ЩОДО ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ	16
	4.1. Профорієнтаційна діяльність	16
	4.2. Формування умов доступу до освіти	17
	4.3. Заходи, спрямовані на адаптацію студентів першого курсу до навчального процесу в Технікумі	17
Розділ 5.	ВСТАНОВЛЕННЯ ЗВОРОТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ УЧАСНИКАМИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	18
Розділ 6.	САМООЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ	19

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Забезпечення якості освіти визнається всіма зацікавленими сторонами («освітні заклади, здобувачі освіти і роботодавці») як центральне завдання всіх інституціональних змін у сфері освіти. Домінуючою тенденцією розвитку взаємодії сфери освіти і ринку праці є визнання провідної ролі оцінки результатів (а не процесу) навчання при визначенні якості підготовки. Мінімальний перелік показників, які має відстежувати система забезпечення якості освіти у ВНЗ, і пороговий рівень вимог до діяльності навчального закладу визначаються зовнішніми процедурами гарантування якості - процедурами ліцензування та акредитації, визначеними МОН України, процедурами акредитації та оціночними критеріями Європейської Асоціації з забезпечення якості вищої освіти, Європейської Асоціації вищих навчальних закладів, загальнонавчальних рейтингів тощо. Водночас, усі ці процедури «керівництва якістю» є необхідною, але недостатньою складовою забезпечення якості освіти, оскільки неспроможні гарантувати зростання якості освіти у ВНЗ.

Внутрішня програма забезпечення якості освітньої діяльності в Харківському обліково-економічному технікумі-інтернаті ім. Ф.Г. Ананченка (далі - Технікум), крім моніторингу багатьох кількісних показників, спрямована на підтримку системи цінностей, традицій, норм (як загальнотехнікумівського рівня, так і субрівнів академічних підрозділів - відділень, циклових комісій), які, власне, й визначають ефективність функціонування Технікуму.

Стратегія культури якості може реалізовуватись лише за умови залучення і активної участі усіх працівників Технікуму (адміністрація, керівники структурних підрозділів, педагогічні працівники, навчально-допоміжний, адміністративно-господарський персонал) та студентів. При цьому, з одного боку, повноваженнями щодо розробки власних цілей, ініціатив і дослідження якості мають бути наділені усі учасники процесу, а з іншого - необхідно мати впевненість, що всі партнери намагатимуться розвивати культуру якості: адже в кінцевому підсумку повну відповідальність за розподіл повноважень і результати діяльності несе керівництво Технікуму.

1. ЗАХОДИ, СПРЯМОВАНІ НА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

На сьогодні зміст навчальних планів за напрямками і спеціальностями : армується із урахуванням вимог затверджених галузевих стандартів освіти, нормативних документів МОН України і тимчасових стандартів освіти Технікуму. Цей перелік є достатнім для забезпечення відповідності критеріям тгоцедур ліцензування та акредитації, але не вирішує проблем:

- зростання привабливості і прозорості навчальних програм Технікуму для потенційних споживачів;
- урахування тенденцій розвитку освітніх програм та вимог до них на ринку освітніх послуг загалом і в конкретній предметній галузі зокрема;
- забезпечення академічної мобільності студентів;
- підвищення здатності випускників до працевлаштування як у найближчій перспективі, так і в майбутньому (у зв'язку зі змінами вимог ринку праці), а відтак є недостатнім для забезпечення конкурентоспроможності Технікуму.

1.1. Запровадження орієнтованих на студента навчальних планів підготовки за ОКР «молодший спеціаліст»

Ураховуючи рекомендації європейських інституцій, досвід із запровадження рамок кваліфікацій, Технікум повинен удосконалити процес розробки навчальних планів, які мають орієнтуватися не на викладача, а на студента. Процедура затвердження, моніторингу і періодичного перегляду програм підготовки і кваліфікацій повинна включати наступні кроки:

Формулювання цілей і завдань навчальних програм:

- Обґрунтування своєрідності програми підготовки з урахуванням точок зору роботодавців, фахівців і академічної спільноти (на регіональному національному/ рівні).
- Визначення профілю програми підготовки відповідно до рівня присвоюваних кваліфікацій та з урахуванням типових видів занять випускників (карта професій).
- Визначення загальних (інструментальних, міжособистісних, системних) та фахових компетентностей, які мають бути досягнуті в програмі підготовки, та є необхідними для визнання професійної та/або академічної кваліфікації.
- Визначення кінцевих результатів навчання (опис того, що студент повинен знати, вміти і бути здатним продемонструвати після

завершення навчання) за програмою підготовки. Кінцеві результати навчання програм підготовки різних рівнів мають чітко відрізнятися. Так само мають відрізнятися кінцеві результати навчання запроваджуваних у програмі спеціалізацій. Результати навчання мають бути описані мовою, зрозумілою для розуміння студентами, роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами.

- Визначення критеріїв, за якими оцінюється досягнення цілей навчальної програми та рівня їхніх досягнень.

Розробка навчального плану:

- Вибір видів навчальної діяльності, які дозволяють досягнути визначених результатів навчання.

- Розробка структури навчального плану: визначення переліку і змісту навчальних дисциплін і практик; розподіл навчального часу студента; визначення підходів до викладання та навчання, а також методів оцінювання.

При цьому слід ураховувати, що:

• сфера інтересів науково-педагогічних працівників при формуванні навчального плану має бути урахована, однак її роль є значно меншою у порівнянні із запланованими результатами навчання,

і є суттю студенто-орієнтованого підходу до формування навчального плану;

• мінімізація кількості навчальних дисциплін сприяє підвищенню об'єктивності оцінювання рівня сформованості компетентностей у студента як завдяки можливості досягнення відповідності змісту дисципліни запланованим результатам навчання, так і завдяки можливості об'єднати експертний потенціал викладачів у процесі комплексного оцінювання.

Формулювання критеріїв, за якими відбуватиметься перегляд навчальних планів у результаті як зворотного зв'язку із викладачами, студентами, випускниками і роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку галузі і суспільства.

Відповідальні за впровадження: випускаючі циклові комісії; методична рада і педагогічна рада Технікуму; заступник директора з навчально-виховної роботи; директор.

Критерії ефективності: індекс працевлаштування випускників; участь у міжнародних програмах підготовки; мобільність студентів; рейтинг за оцінками роботодавців.

1.2. Підвищення якості методичного забезпечення навчальних дисциплін

Заплановані програмою підготовки за спеціальністю результати навчання значною мірою формуються за рахунок опанування навчальних дисциплін загальнонаукової та фундаментальної підготовки, базових професійно-орієнтованих дисциплін інших напрямів і спеціальностей.

Кадровий потенціал Технікуму, що здійснює підготовку фахівців з іншою освітою, дозволяє, завдяки взаємній участі циклових комісій у навчальному процесі, забезпечити на високому фаховому рівні викладання без винятку навчальних дисциплін і сформувати необхідну методичну підтримку.

Для реалізації цієї спроможності, а також урахування специфічних потреб викладання за спеціальностями, необхідно:

- Встановити, що методичне забезпечення навчальної дисципліни і компетенція щодо визначення достатності фахового рівня викладача, який забезпечує її викладання, покладається на циклову комісію, наукове обговорення якої відповідає змісту дисципліни. Покласти відповідальність за значення відповідності змісту дисциплін профілю наукових інтересів циклових комісій на методичну раду Технікуму.
- Забезпечення єдиних методичних підходів до викладання профільних дисциплін, а також забезпечення належного рівня експертизи навчально-методичних розробок покладається на методичну раду Технікуму.
- При плануванні навчального процесу неухильно дотримуватись принципу забезпечення викладання навчальних дисциплін профільними цикловими комісіями.
- З метою урахування специфічних потреб підготовки за спеціальностями, зобов'язати педагогічних працівників, які забезпечують викладання дисциплін, погоджувати навчальні програми і робочі навчальні програми з відповідними випускаючими цикловими комісіями та з заступником директора з навчально-виховної роботи.

Відповідальні за впровадження: методична рада Технікуму; голови циклових комісій; заступник директора з навчально-виховної роботи.

Критерії ефективності: оцінка фахового рівня викладання дисциплін студентами, випускниками, викладачами, зовнішніми експертами.

1.3. Посилення практичної підготовки студентів

Важливим чинником, який сприяє формуванню вміння застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності, а відтак сприяє набуттю професійних компетентностей, є практична підготовка на робочому місці. Недооцінка ролі стажування (або навіть праці за час навчання) на конкретному робочому місці ще під час навчання часто мнаслідком невміння творчо застосувати отримані знання у практичній діяльності, що ускладнює процес адаптації випускників на виробництві, знижує якість їхньої роботи, і навіть погіршує їхні можливості щодо працевлаштування. Враховуючи важливість практичної підготовки, слід передбачати в навчальних планах проходження студентами навчальної виробничої практик, але й узгоджувати з потенційними роботодавцями форми і види практичної підготовки, терміни її проведення тощо.

Відповідальні за впровадження: випускаючі циклові комісії; методична рада і педагогічна рада Технікуму; заступник директора з навчально-виховної роботи; завідувач навчально-виробничої практики.

Критерії ефективності: індекс працевлаштування випускників; рейтинг за оцінками роботодавців.

2. ЗАХОДИ, СПРЯМОВАНІ НА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ВМОТИВОВАНОСТІ ДО РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ

Кількісний та якісний склад педагогічних працівників, як штатних, так меншою мірою, тих, які працюють за сумісництвом, є однією з ключових позицій більшості рейтингів ВНЗ. Вимоги до фахового рівня викладацького колективу значною мірою визначають можливості отримання ліцензії для надання освітніх послуг. Саме викладацький склад у кінцевому підсумку несе відповідальність за розробку навчальних програм, їх запровадження, якість викладання та оцінювання, забезпечення зворотного зв'язку із роботодавцями, випускниками і студентами.

2.1. Процедури відбору та призначення на посаду педагогічних працівників

Процедури залучення педагогічних працівників до навчального процесу регламентуються законами України, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, наказами профільних міністерств і відомств. Разом з тим, одне з ключових питань - оцінка рівня компетентності викладачів - у нормативних документах врегульована лише рамково, за обмеженим переліком формальних ознак, тоді як якість викладання переважно описується критеріями, що не підлягають вимірюванню.

Технікуму слід удосконалити (у межах, передбачених чинними нормативними документами) наявні процедури зарахування і продовження терміну перебування на посаді викладачів, а саме:

- Вдосконалити наявні та/або запровадити нові критерії (з відповідною диференціацією за посадами і, можливо, з урахуванням специфіки окремих структурних підрозділів), які б засвідчували, що особи, залучені до викладацької роботи (у тому числі на умовах погодинної оплати чи сумісництва), щонайменше:

- о мають відповідну кваліфікацію або високий професійний рівень у відповідній фаховій галузі;

- о здатні отримувати і генерувати нові знання, адаптувати їх до нових умов та вимог;

- о мають як мінімум базовий рівень компетентності для здійснення своїх службових обов'язків;

о мають необхідні вміння і досвід для того, щоб гсективно передавати студентам свої знання і розуміння предмету в різних . туаціях навчання.

- Розробити та запровадити систему оцінювання ефективності роботи викладачів, яка б включала показники, за допомогою яких можна :чіарактеризувати:

- о якість проведення навчальних занять (за «: ниторинговими опитуваннями студентів, випускників, викладачів _.: хлових комісій, викладачів, які забезпечують дисципліни, що є - іступними у структурно-логічній схемі викладання тощо);

- о рівень прогресу студентів (оцінюється за :- ісотком студентів, яким зараховані кредити за опанування дисципліни, і ": - азниками успішності упродовж семестру і на підсумковому контролі, з г^хуванням результатів вступного контролю і показників успішності на і ісциплінах, які викладалися раніше);

- о якість оцінювання успішності студентів (за Г^ізподілом оцінок з навчальних дисциплін упродовж семестру і на підсумковому контролі; за порівнянням розподілу оцінок по тому ж • : нтингенту студентів на споріднених дисциплінах/ дисциплінах того ж ::зня складності у той самий період часу; за результатами контролю :кишкових знань студентів; за порівнянням з успішністю студентів на лнсциплінах, які викладалися раніше/пізніше, але в яких оцінюються набуття . t> дентами тих самих чи однотипних компетентностей тощо);

- о рівень навчально-методичних розробок е:<спертні оцінки, в тому числі зовнішні);

- о підвищення кваліфікації;

- о участь у методичній роботі циклової комісії,

І е шікуму;

- о участь у роботі з організації навчального процесу;

- о участь у профорієнтаційній роботі;

- о участь в інших заходах, проектах, спрямованих

зростання якості освітньої діяльності в Технікумі, на підвищення е зективності діяльності Технікуму тощо;

- о інше.

- Приймаючи рішення про продовження перебування на посаді, ^охочення, накладання дисциплінарних стягнень, дострокове припинення :тудових відносин тощо, враховувати оцінку ефективності роботи викладача

: диференціацією за посадами, і, можливо, з урахуванням специфіки структурних підрозділів).

Відповідальні за розробку і впровадження: методична рада Технікуму; педагогічна рада; заступник директора з навчально-виховної роботи.

Критерії ефективності: оцінка фахового рівня педагогічних працівників студентами, випускниками, викладачами, зовнішніми експертами.

2.2. Заходи, спрямовані на вдосконалення фахової майстерності педагогічних працівників

Технікуму слід створювати педагогічним працівникам умови сприятливості для вдосконалення фахової майстерності, запроваджувати програми, спрямовані на вдосконалення професійних вмінь викладачів, а також сприяти формуванню атмосфери, в якій професійні вміння викладачів не лише поцінують як оточуючими, так і ними самими. Для реалізації вказаних завдань доцільно запровадити наступні заходи:

- Встановити, що після зарахування на роботу (в штат чи на умовах сумісництва) циклова комісія зобов'язана надати педагогічному працівнику точний і відповідний сучасному стану справ опис його функціональних обов'язків, профілю діяльності циклової комісії, вимог організації навчального процесу, очікуваних результатів навчання за програмою (програмами) підготовки фахівців, у яких задіяна циклова комісія тощо.

- Запровадити обов'язкову річну програму підготовки для штатних викладачів, які залучаються до педагогічної роботи вперше.

- Ураховуючи зростання наставницької складової в кураторській групі та відсутність у більшості педагогічних працівників спеціальної педагогічної підготовки, запровадити регулярні семінари з підвищення кваліфікації кураторів.

Відповідальні за розробку і впровадження: методична рада Технікуму; заступник директора з навчально-виховної роботи.

Критерії ефективності: оцінка фахового рівня педагогічних працівників студентами, випускниками, викладачами, зовнішніми експертами.

3. ЗАХОДИ, СПРЯМОВАНІ НА ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ І ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ОБ'ЄКТИВНОСТІ ОЦІНЮВАННЯ

Оновлення змісту, форм і методів навчання, методик оцінювання (у тому числі шляхом широкого упровадження у навчально-виховний процес г часних інформаційно-комунікаційних технологій, електронного контенту) -: зинно бути орієнтоване на результат - сприяти формуванню загальних і професійних компетентностей студентів та визначенню того, наскільки -~:ленти досягай запланованих результатів. При цьому воно не повинне перетворюватись у самоціль, заперечувати існуючі напрацювання, .7 зорювати складні забюрократизовані процедури там, де достатньо Зйхонувати мінімальні вимоги.

3.1. Заходи, спрямовані на вдосконалення процесів викладання і навчання

Зростаюча доступність інформаційних ресурсів і розвиток -1 ормаційних технологій дозволяють суттєво інтенсифікувати навчальний топес, досягаючи кращих результатів при зменшенні загального обсягу -иторних занять. Необхідними умовами для отримання такого ж ефекту в Технікумі є наявність бажання викладачів переосмислювати усталені підходи ло проведення занять, а також послідовне стимулювання реальної ; їм остійної роботи студентів з опанування навчальних дисциплін (розуміння :-: ми того факту, що обмеження процесу навчання виключно участю в і акційних, семінарських і практичних заняттях є недостатнім для ; армування конкурентоспроможного рівня професійної компетентності в умовах сучасного, швидкозмінного ринку праці). Побіжним підтвердженням _ого є той факт, що згідно з вимогами міжнародно-визнаних класифікацій : ; зітніх програм випускник має бути готовим до діяльності, яка передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), застосування інноваційних -дходів, а також володіти здатністю до подальшого навчання з високим г знем автономності. Враховуючи викладене, доцільно на рівні структурних --^розділів розробити і реалізовувати збалансовану систему заходів:

- стимулювати і спонукати викладачів до впровадження мультимедійних технологій при викладанні навчальних дисциплін - як у акційних заняттях, так і при проведенні практичних робіт, забезпечуючи "ги цьому оснащення необхідної кількості аудиторій мультимедійним : 5ладнанням;

- стимулювати, спонукати і контролювати діяльність викладачів до послідовного зменшення репродуктивної складової викладання завдяки розміщенню навчальних ресурсів у внутрішній інтернет-мережі Технікуму) і збільшення вимогливості до роботи студентів у позааудиторній (студент має приходити на лекційне чи практичне заняття, вже "тередньо ознайомившись із матеріалом);

- інформувати студентів (починаючи з молодших курсів) щодо гнччин і очікуваних наслідків запровадження нових форм викладання і -ячання, а також механізмів оперативного реагування (погодження) на зіткнення точок зору двох сторін навчального процесу.

Доцільно на рівні Технікуму:

- сприяти реалізації заходів структурних підрозділів, спрямованих -1 спонукання викладачів до удосконалення процесів викладання і навчання, ітіховуючи ефективність роботи викладачів при прийнятті відповідних <ілрових рішень;

- підтримувати дії викладачів, циклових комісій, спрямовані на підвищення вимогливості до самостійної роботи студентів;

- забезпечити належне функціонування електронної бібліотеки;

- сформувати програму мультимедійного оснащення аудиторій і : _ "езпечити її послідовне виконання.

Відповідальні за розробку і впровадження: циклові комісії; методична гаїа Технікуму; завідувач бібліотеки; заступник директора з навчально-ЗІХОВНОЇ роботи.

Критерії ефективності: оцінка рівня проведення занять студентами, ; :пункниками, викладачами, зовнішніми експертами.

3.2. Заходи, спрямовані на підвищення рівня об'єктивності оцінювання

Оцінювання студентів як один з найважливіших елементів вищої мзїти, який має значний вплив на майбутню кар'єру студентів, необхідно здійснювати на високому професійному рівні. Оцінювання також дає зі'тсливу інформацію про ефективність викладання та самостійної роботи дентів. Найбільш загальними критеріями досконалості/недосконалості і-їстеми оцінювання є: підтвердження зафіксованого в Технікумі рівня знань . вмінь при експертному (зовнішньому) оцінюванні; кореляція оцінки іезультатів навчання студента у ВНЗ з оцінкою сформованості професійних ті загальних компетентностей випускниками і роботодавцями.

При удосконаленні положень про оцінювання знань студентів слід дотримуватися, щоб процедури оцінювання відповідали таким вимогам:

- призначалися для вимірювання досягнень визначених результатів навчання;
- здійснювалися фахівцями, котрі розуміють роль оцінювання у навчанні студентами знань і вмінь, пов'язаних з їхньою майбутньою професійною діяльністю;
- мали чіткі й оприлюднені критерії виставлення оцінок;
- відповідали своєму призначенню (діагностичний, поточний або підсумковий контроль);
- проектувалися з урахуванням усіх можливих наслідків для студента;
- мали чітку регламентацію випадків відсутності студента з різноманітних причин;
- гарантували дотримання вимог законодавства про захист персональних даних та збереження конфіденційної інформації;
- підлягали внутрішній (а за необхідності - зовнішній) експертизі;
- підлягали перевіркам на дотримання затверджених процедур.

Відповідальні за розробку і впровадження: методична рада Технікуму; педагогічна рада; заступник директора з навчально-виховної роботи.

Удосконалення методичних розробок з оцінювання знань студентів за

- різними напрямками підготовки (та/або видами навчальної роботи студента) - розроблення специфічних форматів застосовуваних методів оцінювання таким чином, щоб вони:
 - забезпечували прозорість процесу оцінювання досягнень студентів;
 - забезпечували необхідну гнучкість і варіативність системи оцінювання, її індивідуалізацію у відповідності до об'єктивної відмінності рівнів програм підготовки, їх спрямованості, специфіки навчальних програм і очікуваних результатів навчання тощо;
 - передбачали зворотний зв'язок зі студентом (кожен студент повинен мати можливість дізнатися причини, з яких його успішність була оцінена відповідним рівнем оцінки) і таким чином забезпечували освітню функцію.

Відповідальні за розробку і впровадження: викладачі; циклові комісії; методична рада Технікуму.

Створення загальнотехнікумських банків екзаменаційних та контрольних завдань з усіх навчальних дисциплін. Реалізація цього рішення передбачає:

- накопичення інструментарію оцінки успішності навчання студентів за спеціальністю з метою його цільового використання та подальшого вдосконалення;

- формування кейсів до завдань для проведення моніторингу глибоких знань студентів за фаховим спрямуванням з урахуванням знань, вмінь і компетентностей студента відповідно до вимог роботодавців щодо вимог кваліфікаційного рівня та пов'язаних з ним посадових обов'язків;

Відповідальні за розробку і впровадження: циклові комісії, методична рада Технікуму.

Удосконалення системи оцінювання студентів, що навчаються за заочною формою навчання, шляхом запровадження обов'язкового виконання спеціально розроблених завдань як передумови допуску до заліку/екзамену.

Відповідальні за розробку і впровадження: циклові комісії; навчальна рада; методична рада Технікуму.

Критерії ефективності: кореляція показників успішності з результатами контролю залишкових знань; підтвердження зафіксованого в Технікумі рівня знань і вмінь при експертному (зовнішньому) оцінюванні; кореляція оцінки результатів навчання студента в Технікумі з оцінкою результатів навчання студентів з оцінкою компетентностей професійних та загальних компетентностей випускниками і роботодавцями.

3.3. Заходи, спрямовані на забезпечення об'єктивності при присвоєнні кваліфікації

Зростає відповідальність вищих навчальних закладів за присвоєння кваліфікацій. Одночасно визнається необхідним підтвердження того, що у випускника сформований мінімально необхідний рівень компетентностей. У зв'язку з цим доцільно удосконалити підходи щодо роботи ДЕК - як стосовно оцінювання результатів навчання, так і стосовно кваліфікації та компетентностей екзаменаторів (експертів). Доопрацювати положення про організацію роботи державних екзаменаційних комісій.

Відповідальні за розробку і впровадження: методична рада Технікуму; педагогічна рада; заступник директора з навчально-виховної роботи.

Критерії ефективності: оцінка сформованості професійних та загальних компетентностей випускниками і роботодавцями.

4. ПОЛІТИКА ТЕХНІКУМУ ЩОДО ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ

Результати процесу відбору талановитої молоді на навчання в Технікумі переважним чином залежать від профорієнтаційної роботи з дітьми та батьками загальноосвітніх шкіл, правил вступу до ВНЗ, наявності спеціальних програм підготовки для абітурієнтів, їхніх батьків, роботодавців. Відсутність належних зусиль у цих напрямках як на рівні Технікуму загалом, так і на рівні циклових комісій, окремих викладачів є неприпустимою.

4.1. Профорієнтаційна діяльність

Керівництво Технікуму має забезпечити координацію дій структурних підрозділів та загальне інформаційно-ресурсне забезпечення. Основна робота з профорієнтації потенційних вступників повинна здійснюватись на рівні Технікуму та циклових комісій. До переліку необхідних заходів входять:

На рівні Технікуму:

- підготовка інформаційних матеріалів (буклети, стенди, мультимедіа, фільми) про Технікум;
- налагодження основ співпраці з районними відділами освіти Харківської області, обласним управлінням освіти шляхом виконання відповідальності циклових комісій.

На рівні циклових комісій:

- підготовка інформаційних матеріалів про Технікум, напрямки спеціальностей;
- співпраця з роботодавцями відповідних галузей;
- участь у Тижнях профорієнтаційної роботи, у Ярмарках професій, проведення зустрічей викладачів і студентів із учнями шкіл на базі Технікуму;
- проведення днів відкритих дверей;
- організація постійно діючого взаємозв'язку з потенційними абітурієнтами через електронну пошту.

Відповідальні за розробку і впровадження: секретар Приймальної комісії; завідувач навчально-виробничої практики.

Критерії ефективності: конкурс на вступ за спеціальностями.

4.2. Формування умов доступу до освіти

Зоною особливої відповідальності Технікуму є діяльність, спрямована на формування стратегії МОН із забезпечення максимально можливого рівня інтегративності, справедливості і прозорості процесу відбору студентів на вступ та недопущення недобросовісної конкуренції. Пропоновані заходи:

- Розроблення (на основі аналізу результатів вступної кампанії та проведення контролю знань студентів) і подання до МОН пропозицій щодо удосконалення умов прийому до вищих навчальних закладів на наступний рік, а також удосконалення правил прийому до Технікуму.

Відповідальні за розробку і впровадження: секретар Приймальної комісії.

4.3. Заходи, спрямовані на адаптацію студентів першого курсу до навчального процесу в Технікумі

Студенти першого курсу, зазвичай, слабо підготовлені до вимог Технікумської підготовки. Водночас, саме цей контингент студентів (разом із студентами, які перевелися з інших ВНЗ) є найбільш чутливим індикатором стану справ із організаційного та матеріально-технічного забезпечення студентів. З огляду на вказане доцільно:

- залучити студентів старших курсів до надання допомоги студентам 1-го і 2-го курсів як у зв'язку з адаптацією і соціалізацією новачків до умов навчання в Технікумі, так і в опануванні ними важких для студентів предметів/розділів/курсів. Додатковим позитивом від запровадження такої програми є формування комунікаційних і наставницьких компетентностей студентів старших курсів;

- запровадити тематичне щорічне опитування студентів першого курсу для встановлення (і наступного вирішення) проблем адаптації, організації навчального забезпечення, взаємодії з викладацьким складом та адміністрацією, недосконалості/недостатності ресурсів Технікуму для забезпечення навчання, самостійної роботи, задоволення соціально-педагогічних потреб тощо.

Відповідальні за розробку і впровадження: навчальна частина; організатор студентського самоврядування; заступник директора з навчально-виховної роботи.

Критерії ефективності: частота опитувань; результати моніторингу соціально-психологічного клімату в Технікумі; показники успішності студентів першого курсу.

5. ВСТАНОВЛЕННЯ ЗВОРОТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ МІЖ УЧАСНИКАМИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Лідерська роль керівництва значною мірою залежить від вміння : годити суперечливі інтереси учасників навчального процесу зі стратегією розвитку ВНЗ і знайти найбільш прийнятні рішення. Проведення заходів із : езпечення культури якості, її ефективна підтримка неможливі без свідомої норувільної участі усіх учасників процесу, без урахування їхніх, часто дуже 5 лмінних, точок зору. Принципова неможливість існування досконалих "гоцедур попереднього узгодження рішень та доцільність з-їнереджувального виявлення проблем обумовлюють необхідність існування Е.^повідних інструментів зворотного зв'язку.

Такими інструментами є, у першу чергу, регулярні загальні і тематичні .: ііально-психологічні опитування, які дозволяють отримати максимально гс'ективну оцінку суб'єктивного бачення студентами, викладачами, -ізчально-допоміжним та адміністративно-господарським персоналом стану ;прав в Технікумі, сприйняття/несприйняття, розуміння/нерозуміння ними конкретних рішень і дій, персоналій тощо. Наявність довіри до результатів і.-:-етування, сприйняття педагогічними працівниками їх важливості для : і: сконалення діяльності, формування у студентів відчуття причетності до забезпечення якості навчального процесу, є надзвичайно важливим для : грмування і підтримки взаємних партнерських стосунків.

Проведення таких опитувань на постійній основі вимагає відповідного .етодичного (формування блоків питань, вибір оптимальних періодів сг.іпувань, забезпечення валідності тощо), організаційного (виконавці, гозподіл обов'язків, повноваження) та матеріального забезпечення.

З урахуванням викладеного доцільно:

- Запровадити в Технікумі систематичні соціально-психологічні опитування студентів, педагогічних працівників, інших учасників - ізчального процесу.
- Здійснювати регулярне оприлюднення узагальнених результатів :оціально-психологічних опитувань.

Відповідальні за розробку і впровадження: орган студентського : імоврядкування; заступник директора з навчально-виховної роботи.

Критерії ефективності, частота виникнення конфліктних ситуацій ". ж сторонами навчального процесу; рівень участі студентів і викладачів у ~ :дтримці культури якості.

6. САМООЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ

Незважаючи на те, що імідж навчальних закладів формується переважно завдяки зовнішнім оцінкам, основним механізмом забезпечення якості освіти є наявність ефективної системи самооцінювання. Саме процедури самооцінювання, здійснювані на рівні навчальних програм та/ або структурних підрозділів, дозволяють ідентифікувати помилки і проблеми, виявити ключові чинники процесів, знайти оптимальні шляхи виправлення ситуації. Необхідними передумовами проведення дієвої самооцінки є накопичення і сукупний аналіз усього масиву даних, які характеризують різні сторони навчального процесу, а також зацікавленість в отриманні об'єктивної оцінки. Доцільним є також порівняння власної діяльності із показниками подібних закладів.

На сьогодні в Технікумі сформовані фрагменти систем обліку інформації, призначені переважно для забезпечення звітності за окремими видами діяльності: кадрова політика, фінансова діяльність, облік контингенту студентів та їх успішності, навантаження викладачів, облік матеріальних ресурсів тощо.

Різні підходи до їх формування, обумовлені насамперед потребами зовнішньої звітності, не завжди якісне і часом досить нерегулярне оновлення інформації, майже повна ізольованість цих систем одна від одної фактично неможливістю будь-які серйозні аналітичні дослідження стану справ в Технікумі чи його структурних підрозділах; практично будь-який статистичний звіт для зовнішніх органів, ліцензійна чи акредитаційна справа тощо формується в результаті особистих надзусиль працівників відповідних підрозділів. До того ж, через невідповідність переліку і змісту контрольованих показників діяльності навчальних закладів в Україні до загальноприйнятих в європейській і світовій практиці, навіть наявні інформаційні масиви важко адаптувати для подання заявок на участь в міжнародних рейтингах тощо.

Для забезпечення дієвості внутрішньої системи із забезпечення якості необхідно:

- Удосконалити наявні інформаційні системи відділу кадрів, інформаційної частини, Приймальної комісії тощо шляхом:
 - о доповнення (уточнення) переліку контрольованих показників, вимог до їх шкалювання, періодичності фіксації, з метою не лише задоволення вимог традиційної звітності, а й забезпечення можливості нормування інформаційних блоків для участі в міжнародних програмах

(гендерні, вікові, соціальні показники тощо) та документування параметрів, визначених Технікумом як важливих для аналізу діяльності;

о розширення (створення) аналітичних можливостей: формування звітів під новочасну задачу; відстеження динаміки процесів у часі, в розрізі структурних підрозділів, видів економічної діяльності і навчальних програм, із застосуванням інших (міжнародно-визнаних) класифікаційних схем тощо.

- Розмежувати відповідальність щодо збору інформації між структурними підрозділами, встановивши відповідальність останніх за достовірність даних і своєчасність їх збору (і передачі іншим підрозділам), та наділити їх відповідними повноваженнями щодо дотримання виконавчої дисципліни постачальниками інформації, з метою уникнення дублювання інформаційних запитів.

- Зобов'язати відділ щодо сприяння працевлаштуванню випускників сформувати бази даних випускників та розробити системи зворотного зв'язку із випускниками та провідними роботодавцями галузі. Основним завданням цих баз і систем є дослідження кар'єри випускників Технікуму, їх працевлаштування, динаміки зайнятості, службового просування і росту, а також задоволеності працедавців кваліфікацією випускників.

- Запровадити на рівні циклових комісій процедуру щорічного самооцінювання ефективності діяльності (реалізація визначених планів і встановлених завдань, виконання навчальної і управлінської функцій) та впливу зовнішніх по відношенню до підрозділу чинників (зміни у сфері вищої освіти, вимоги ринку праці, пріоритетні напрями розвитку наукової галузі тощо). Самооцінка, крім об'єктивних показників (конкурс на навчання, кількісні та якісні параметри контингенту студентів, кваліфікація персоналу, навчально-методичне і ресурсне забезпечення, показники відсіву студентів і рівень прогресу випускників), повинна враховувати результати соціологічних опитувань студентів і викладачів та зовнішню оцінку. Основною метою самооцінювання є виявлення недоліків та проблем (як у розрізі кафедр і викладачів, так і у розрізі програм підготовки) і пошук шляхів їхнього вирішення.

- Створити загальнотехнікумську інформаційну систему забезпечення моніторингу якості, яка б забезпечувала часткову (тематичну) інтеграцію ресурсів баз даних структурних підрозділів Технікуму, характеризуючи:

о досягнення студентів та показники їхньої успішності;

- о можливості випускників влаштуватися на роботу/ результати працевлаштування;
- о задоволення студентів навчальними програмами, які вони виконують;
- о якісний склад та ефективність роботи викладачів;
- о якісні та кількісні характеристики контингенту студентів;
- о наявні навчальні і матеріальні ресурси;
- о ключові показники діяльності структурних підрозділів тощо.

- Визначити методичну раду відповідальною за функціонування загальнотехнікумської інформаційної системи, здійснення інтегрованого аналізу даних і інформаційне забезпечення рішень. На цей же підрозділ має бути покладена відповідальність за:

- о методичну підтримку відділень при здійсненні процедур ліцензування, акредитації тощо;

- о координацію підготовки звітів самооцінки Технікуму.

Відповідальні за впровадження: циклові комісії; методична рада Технікуму; заступник директора з навчально-виховної роботи.

- Національний класифікатор України "Класифікація видів економічної діяльності" (КВЕД) ДК 009:2010, затверджений наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 р. № 457 (із змінами від 29.11.2010 р. № 530 чинний від 01.01.2012 р.).
- Національний класифікатор України «Класифікатор професій» ДК 003:2010, затверджений наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 р. № 327 зі змінами та доповненнями, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 16 серпня 2012 р. № 923.

3. Вимоги до державної атестації

3.1. Державна атестація - не процес встановлення відповідності якості здобутої вищої освіти, рівня набутих професійних компетенцій випускника технікуму відповідно до вимог тимчасових ОКХ, ОПП за спеціальністю.

3.2. Державна атестація випускників здійснюється із використанням засобів контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки з дотриманням принципів формування і реалізації системи засобів державної діагностики якості знань.

3.3. Принципами формування і реалізації системи засобів державної діагностики якості знань молодших фахівців з бухгалтерського обліку є: уніфікація, комплексність, взаємозамінність та взаємодоповненість, актуальність, інформативність, дієвість, індивідуальність, диференційованість, об'єктивність і відкритість, єдність вимог, предметність, інноваційність, валідність, варіативність.

3.4. Державна атестація здійснюється на підставі оцінки якості освоєння освітньо-професійної програми (ОПП), рівня професійних знань, умінь та навичок, ступеня сформованості системи професійних компетенцій молодших спеціалістів у формі комплексного кваліфікаційного державного екзамену.

3.5. Державна атестація якості підготовки фахівця з бухгалтерського обліку щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої і професійної підготовки вимогам *ОКХ і ОПП* здійснюється Державною кваліфікаційною комісією (ДКК) технікуму, голови яких затверджуються Міністерством освіти і науки України.

4. Вимоги до державного екзамену

4.1. Державний екзамен з фаху передбачає виконання комплексу атестаційних завдань і є адекватною формою кваліфікаційних випробувань

щодо об'єктивного визначення рівня якості освітньої та професійної підготовки випускників коледжу.

4.2. Засобами оцінювання рівня професійних знань, умінь та навичок молодшого спеціаліста, ступеня сформованості його професійних компетенцій є: теоретичні (питання, тести відкритого та/або закритого типу) та практичні ситуаційні комплексні завдання.

4.3. Інформаційною базою формування засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки є змістові модулі програм навчальних дисциплін, що формують систему компетенцій молодшого спеціаліста і виносяться на державну атестацію.

4.4. Державна атестація передбачає комплексний екзамен з фаху .

4.5. На державну атестацію з фаху виносяться дисципліни, що формують систему компетенцій молодшого спеціаліста зі спеціальності 5.03050901 «Бухгалтерський облік» напряму підготовки 030509 «Облік і аудит» з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики.

Комплексний кваліфікаційний державний екзамен передбачає:

- повну обґрунтовану відповідь на теоретичні запитання;
- вирішення практичного завдання, що дозволяє оцінити сформованість відповідних компетенцій молодшого спеціаліста зі спеціальності 5.03050901 «Бухгалтерський облік» напряму підготовки 030509 «Облік і аудит» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво».

4.6. На державну атестацію з фаху виносяться наступні нормативні дисципліни циклу професійної та практичної підготовки нормативної частини тимчасової освітньо-професійної програми зі спеціальності 5.03050901 «Бухгалтерський облік»:

- Фінансовий облік ;
- Економічний аналіз;
- Облік і звітність у бюджетних установах;
- Податкова система;
- Контроль і ревізія.

Програма державного екзамену (нормативна частина) є складовою тимчасових засобів діагностики якості вищої освіти і затверджується директором технікуму.

4.7. Молодший спеціаліст зі спеціальності 5.03050901 «Бухгалтерський облік» повинен:

Знати:

- законодавчу і нормативно-правову базу організації бухгалтерського обліку в Україні;
- принципи, методи і процедури обліку на підприємствах різних форм власності;
- порядок організації бухгалтерського обліку необоротних активів, запасів, грошових коштів. Розрахунків та інших активів, власного капіталу, довгострокових та поточних зобов'язань, витрат діяльності, доходів за видами діяльності, фінансових результатів, а також порядку складання фінансової звітності;
- способи забезпечення зі ставності показників фінансової звітності.

Вміти:

- працювати на підприємствах різних форм власності, різних напрямків діяльності і різних обсягів виробництва, зорієнтованих як на забезпечення суспільства промисловою та споживчою продукцією, так і на задоволення виробничих і споживчих послуг;
- мати високий рівень професійної підготовки, широкий світогляд та економічне мислення, загальну ерудицію та вміння ділового спілкування;
- складати первинні бухгалтерські документи відповідно до вимог чинного законодавства;
- відображати господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку;
- складати регістри синтетичного і аналітичного обліку;
- застосовувати форми бухгалтерського обліку;
- складати баланс та звіт про фінансові результати;
- давати оцінку обліковій політиці підприємства;
- використовувати дані бухгалтерського обліку для прийняття ефективних управлінських рішень, здійснення контролю й аналізу показників фінансово-господарській діяльності підприємств.

4.8. Харківський обліково-економічний технікум-інтернат ім. Ф. Г. Ананченка забезпечує дотримання правил і процедури проведення комплексного кваліфікаційного державного екзамену шляхом:

уніфікації умов проведення, вимірювань, методик обробки результатів опитування та форм їхнього подання;

- інформаційно-консультаційної та психологічної підготовки студента до екзамену;
- дотримання критеріїв об'єктивного оцінювання.

4.9. Програми державного екзамену технікуму відтворюють основні функціональні складові компетентносної моделі фахівця з бухгалтерського обліку, відповідає принципам валідності, наукової насиченості, інформативності, інноваційності, націлені на вирішення прикладних завдань відповідно до предметної галузі діяльності.

5. Оцінювання рівня якості підготовки

5.1. Оцінювання рівня якості підготовки молодшого спеціаліста здійснюють члени Державної комплексної кваліфікаційної комісії на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання з використанням форм і методів діагностики, визначених у програмі державного екзамену, затверджених директором технікуму.

5.2. Об'єктом оцінювання якості підготовки молодшого спеціаліста є сукупність знань, умінь і навичок, набутої системи компетенцій молодшого спеціаліста, відтворених у процесі вирішення комплексних кваліфікаційних завдань.

5.3. Оцінювання рівня якості підготовки молодшого спеціаліста здійснюється членами Державної комплексної кваліфікаційної комісії на основі принципів об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності та компетентного підходу для оцінки набутих типових універсальних професійних компетенцій і спеціальних професійних компетенцій.

Фахівець з бухгалтерського обліку повинен мати знання, набуті в процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень.

Фахівець з бухгалтерського обліку повинен вміти розв'язувати прикладні задачі і проблеми у сфері бухгалтерського обліку, що передбачає збирання інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.

5.4. Рівень якості підготовки молодшого спеціаліста визначається з використанням системи оцінювання за п'ятибальною шкалою.

5.5. Критерії оцінювання рівня якості підготовки молодшого спеціаліста використовуються диференційовано залежно від форм і методів державної діагностики, визначених у програмі ДККЕ технікуму.

5.6. Підсумкова оцінка державного комплексного кваліфікаційного екзамену складається з усередненої оцінки за кожне з його завдань.

6. Порядок присвоєння кваліфікації

За результатами успішної здачі державного екзамену державна кваліфікаційна комісія приймає рішення про присвоєння кваліфікації молодшого спеціаліста з «Бухгалтерського обліку» і про видачу випускнику диплома державного зразка.